

Zasady pracy specjalności harcerskich

1. Postanowienia ogólne

- 1.1 Specjalność harcerska jest sposobem realizacji programu harcerskiego wzbogaconego o treści charakterystyczne dla danego rodzaju aktywności.
- 1.2 Realizacja specjalności harcerskich wiąże się ze stosowaniem specyficznych form pracy i instrumentów metodycznych w postaci sprawności i odznak specjalnościowych, uprawnień państwowych i specjalistycznych itp.
- 1.3 Realizacja większości specjalności harcerskich wymaga zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa realizowanych działań.
- 1.4 Specjalności harcerskie są realizowane przez drużyny, kręgi, zastępy i kluby specjalnościowe - określane w niniejszym dokumencie jako środowiska specjalnościowe - skupiające harcerzy, harcerzy starszych, wędrowników, instruktorów i działaczy.
- 1.5 Wymagania stawiane środowiskom specjalnościowym sprawiają, iż zdobycie miana Drużyny (Zastępu, Kręgu, Klubu) Specjalnościowej ma charakter wyróżnienia.
- 1.6 Jeżeli w niniejszym dokumencie mowa o drużynie, należy przez to rozumieć drużynę harcerską, starszoharcerską, wędrowniczą lub wielopoziomową. W drużynie wielopoziomowej działają małe grupy (np. szóstki, zastępy, patrole) z co najmniej dwóch grup metodycznych.
- 1.7 Jeżeli w niniejszym dokumencie mowa jest o właściwym komendancie dotyczy to komendanta hufca lub chorągwi, który powołał daną jednostkę.
- 1.8 Jeżeli w niniejszym dokumencie mowa o właściwej komendzie dotyczy to komendy hufca lub chorągwi, która nadzoruje pracę danej jednostki.

2. Kryteria drużyny specjalnościowej

- 2.1 Prawo do ubiegania się o miano Drużyny Specjalnościowej uzyskuje drużyna, która działa, co najmniej przez jeden rok zgodnie z "Instrukcją drużyny harcerskiej, starszoharcerskiej, wędrowniczej i wielopoziomowej". Drużyna spełniająca ten warunek opracowuje na podstawie szczegółowych kryteriów wybranej specjalności, będących załącznikiem do niniejszej instrukcji, program rocznej działalności i zatwierdza go we właściwej komendzie.
- 2.2 Drużyna realizuje taki program, aby jej członkowie poprzez zdobywanie sprawności, realizację zadań zespołowych, projektów i znaków służb, zdobywanie odznak specjalnościowych, stopni harcerskich i instruktorskich, uprawnień państwowych i specjalistycznych w zgodzie z metodą harcerską pogłębiali swoją wiedzę i doskonalili umiejętności z zakresu wybranej specjalności.
- 2.3 Drużyna, składa w terminie do końca września każdego roku raport właściwemu komendantowi, który na podstawie oceny realizacji zadań zawartych w zatwierdzonym uprzednio programie ogłasza rozkazem decyzję w sprawie przyznania drużynie miana Harcerskiej (Starszoharcerskiej, Wędrowniczej, Wielopoziomowej) Drużyny (Kręgu) Specjalnościowej bieżącego roku harcerskiego w specjalności zdobywanej przez drużynę.
- 2.4 Właściwy komendant może zwrócić się z prośbą o opinię na temat pracy drużyny do chorągwanego referatu (inspektoratu) specjalnościowego lub też Wydziału Specjalności.

- 2.5 Miano Drużyny Specjalnościowej nadawane jest na okres jednego roku harcerskiego. Jeżeli drużyna nie ma udokumentowanej zgodnie z procedurą opisaną w pkt. 2.3 pracy ze specjalnością w ciągu roku - traci prawo używania wyróżniającego miana w roku następnym. Decyzję komendant ogłasza w rozkazie.
- 2.6 Drużyna w danym roku harcerskim może realizować tylko jedną specjalność. W przypadku jednak drużyn starszoharcerskich i wędrowniczych poszczególne zastępy i patrole mogą zdobywać miano Zastępu (Patrolu) Specjalnościowego. Zastęp (patrol) występuje o nadanie miana do drużynowego. Procedura przebiega w sposób analogiczny do opisanej w punktach 2.1-2.5.
- 2.7 Harcerska drużyna specjalnościowa dba o wymianę doświadczeń z innymi drużynami, uczestnicząc w zlotach, turniejach, harcach i grach oraz w pracach referatów i inspektoratów swojej specjalności.
- 2.8 Drużynowym powinien być instruktor ZHP lub członek ZHP z otwartą próbą na stopień przewodnika, posiadający wiedzę i umiejętności z danej specjalności, udokumentowane ukończeniem kursu specjalistycznego lub uprawnieniem państwowym. W przypadku, kiedy drużynowy nie posiada takich kwalifikacji, w drużynie powinien być specjalista danej specjalności - szef wyszkolenia specjalnościowego.
- 2.9 Szczególnym obowiązkiem drużynowego jest czuwanie nad bezpieczeństwem uczestników podczas realizowanych zadań, przez zapewnienie uczestnikom wykwalifikowanej kadry dysponującej właściwymi uprawnieniami instruktorskimi, sprzętu spełniającego warunki bezpieczeństwa wymaganymi przez przepisy państwowe oraz ubezpieczenia uczestników zajęć w zakresie następstw nieszczęśliwych wypadków oraz kadry w zakresie odpowiedzialności cywilnej (stosownie do stopnia ryzyka).
- 2.10 Drużyna w porozumieniu z właściwą komendą współpracuje z organizacjami i instytucjami pomocnymi w realizacji wybranej specjalności.

3. Kryteria harcerskiego klubu specjalnościowego

- 3.1 Harcerski Klub Specjalnościowy (zwany dalej Klubem) może być powołany przez właściwego komendanta na wniosek co najmniej 6 instruktorów, wędrowników, członków starszyny harcerskiej lub działaczy ZHP.
- 3.2 Decyzję o powołaniu Klubu właściwy komendant ogłasza w rozkazie.
- 3.3 Członkami Klubu mogą być:
 - instruktorzy, członkowie starszyny harcerskiej i działacze,
 - harcerze, harcerze starsi i wędrownicy, nie mogący rozwijać swoich zainteresowań w macierzystych drużynach, którzy jednak pozostają w nich z podstawowym przydziałem służbowym.
- 3.4 Na czele Klubu stoi Przewodniczący (Prezes). Przewodniczącym Klubu mianuje właściwy komendant. Przewodniczącym Klubu powinien być instruktor ZHP posiadający kwalifikacje specjalistyczne (uprawnienia państwowe), o stopniu instruktora danej specjalności. W przypadku, kiedy przewodniczący nie posiada takich kwalifikacji, w klubie powinien być specjalista danej specjalności – szef wyszkolenia specjalnościowego.
- 3.5 Klub może prowadzić działalność na rzecz dzieci i młodzieży niezrzeszonej w ZHP. Jest to element służby harcerskiej na rzecz społeczności lokalnej. Osoby niezrzeszone w ZHP nie mogą być członkami Klubu.
- 3.6 Klub prowadzi działalność w oparciu o plan pracy przedstawiony właściwej komendzie. Plan pracy powinien być tak skonstruowany, aby poprzez zdobywanie sprawności, odznak specjalistycznych i uprawnień państwowych, jego członkowie realizowali wybraną specjalność i podnosili swoje kwalifikacje.
- 3.7 Działalność Klubu jest oceniana raz w roku przez właściwą komendę, według procedury przewidzianej dla Drużyny Specjalnościowej.

- 3.8 Klub prowadzi i przechowuje następującą dokumentację pracy wychowawczo-organizacyjnej: książkę pracy wraz z rejestrem członków; plan pracy; teczkę korespondencji.
- 3.9 Klub prowadzi działalność finansowo-gospodarczą zgodnie z przepisami obowiązującymi w ZHP.
- 3.10 Klub współpracuje z organizacjami i instytucjami specjalizującymi się w wybranej specjalności.
- 3.11 Klub może również działać na zasadzie szczeptu (związku drużyn), skupiając podstawowe jednostki organizacyjne z danego terenu, posiadające miano Drużyny Specjalnościowej, tej samej specjalności. Do Klubów tych stosuje się odpowiednio również przepisy dotyczące szczeptu (związku drużyn).

4. Organizacja i kierowanie pracą specjalności

- 4.1 Za rozwój, wspieranie i nadzór nad pracą harcerskich specjalności w imieniu Głównej Kwatery ZHP odpowiada kierownik Wydziału Specjalności GK ZHP.
- 4.2 Miejsce Wydziału Specjalności w strukturze ZHP, jak też zakres obowiązków i uprawnień kierownika wydziału określa Naczelnik ZHP.
- 4.3 W skład Wydziału Specjalności wchodzi inspektoraty specjalnościowe. Inspektoraty specjalnościowe i ich szefowie powoływani są przez Naczelnika ZHP na wniosek kierownika Wydziału Specjalności lub też środowisk reprezentujących daną specjalność.
- 4.4 Na czele inspektoratu stoi komenda inspektoratu, w skład której wchodzi szef inspektoratu oraz przynajmniej dwóch członków komendy. Szef inspektoratu jest instruktorem Wydziału Specjalności.
- 4.5 Wszyscy członkowie komendy inspektoratu muszą być instruktorami ZHP (przy czym komendant co najmniej w stopniu podharcemistrza), dysponować zgodą macierzystej komendy chorągwi na pracę w inspektoracie oraz akceptacją kierownika Wydziału Specjalności.
- 4.6 Szczegółowy zakres zadań komendy inspektoratu określa Naczelnik ZHP.
- 4.7 Ze względów historycznych lub też organizacyjnych dopuszcza się inne nazewnictwo niż „inspektorat”, czy też „szef i komenda inspektoratu”.
- 4.8 Za rozwój, wspieranie i nadzór nad pracą harcerskich specjalności na terenie chorągwi odpowiada kierownik referatu specjalności lub innego chorągwanego zespołu, który realizuje zadania z zakresu specjalności oraz szefowie chorągwianych inspektoratów specjalnościowych. Zakres obowiązków referatu, inspektoratów oraz zakres obowiązków i uprawnień kierownika referatu i szefów inspektoratów określa komendant chorągwi.
- 4.9 W hufcu, gdzie działają Drużyny Specjalnościowe, komendant hufca może powołać zespół drużyn specjalnościowych, określając szczegółowy zakres działań.

5. Wykaz specjalności harcerskich

- 5.1 Ustanawia się następujące specjalności harcerskie:
- Artystyczna
 - Ekologiczna
 - Jeździecka i Kawaleryjska
 - Harcerskiej Służby Granicznej
 - Harcerskiej Służby Ruchu Drogowego
 - Lotnicza
 - Łącznościowa i Informatyczna

- Obronna
- Pocht Harcerskich
- Ratownicza i Pożarnicza
- Sportowa
- Turystyczna
- Wodna i Żeglarska.

- 5.2 Specjalizacja w innej dziedzinie, nie ujętej w powyższym wykazie, jest możliwa po uzyskaniu akceptacji programu specjalnościowego przez Wydział Specjalności GK ZHP.
- 5.3 Szczegółowe kryteria poszczególnych specjalności określają inspektoraty specjalnościowe przy akceptacji kierownika Wydziału Specjalności GK ZHP. O ile inspektorat nie funkcjonuje kryteria określa Wydział Specjalności GK ZHP. Szczegółowe kryteria poszczególnych specjalności podlegają ogłoszeniu w rozkazie Naczelnika ZHP.